

Leena Glad
Pekka Teräs
(90) 580 01

12.9.1979

KT 1979:5
LIITE

KANSANTALouden TILINPIDON UUDISTUS VALMISTUNUT

Tilastokeskus on saanut valmiiksi kansantalouden tilinpidon laajan, YK:n suosituksen perustuvan uudistuksen. Nyt julkaistavat uudet luvut osoittavat mm., että Suomen bruttokansantuote on noin 4 prosenttia suurempi kuin tähänastisissa tilastoissa on ilmoitettu. Tämä johtuu lähinnä siitä, että uusissa tilastoissa on voitu ottaa entistä paremmin huomioon etenkin palveluelinkeinojen osuus kansantalouden kokonaistuotannosta. Muita suurempia muutoksia ovat kansantalouden palkkasumman suureneminen noin 10:11ä ja yksityisten kulutusmenojen vajaalla 15 prosentilla. Bruttokansantuotteen suureneminen merkitsee muutoksia myös erilaisiin taloudellisiin suhdelukuihin. Esim. bruttoveroaste eli verojen osuus bruttokansantuotteesta on tästä ja osin muistakin syistä noin 2,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin aiemmin on ilmoitettu. Vuonna 1977 bruttoveroaste oli uusien tietojen mukaan 38,3 prosenttia.

YK:n suositus pohjana

Nyt valmistunut kansantalouden tilinpidon uudistus pohjautuu YK:n suositukseen vuodelta 1968. Uudistus aloitettiin 1970-luvun alussa, jolloin Tilastokeskus uudisti monia tilinpidon laadintaan käytettäviä taloustilastoja, mm. teollisuustilastoa ja yritystilastoja.

Tilinpidon uudistuksen olennaisin merkitys tilastojen käyttäjien kannalta on peittävyuden parantuminen: talouselämän kuvaus on yksityiskohtaistunut. Siinä tulevat nyt entistä paremmin

esille esim. kansantalouden eri sektoreiden - kuten yritysten, julkisen sektorin ja kotitalouksien - väliset tulovirrat ja varallisuuden muodostuksen rahoitus.

Muutenkin kansantalouden tilinpito on laajentunut ja muuttunut ryhmittelyiltään. Käsitteitä ja määritelmiä on tarkistettu ja laadintamenetelmiä kehitetty. Vaikka joiltakin osin on tehty suuriakin tarkistuksia, eivät keskeiset käsitteet ole muuttuneet oleellisesti.

Koska kansantalouden tilinpito on kokonaiskuvaus Suomen kansantaloudesta, käytetään sen tietoja talouspoliittisessa suunnittelussa ja ennusteiden teossa sekä sellaisinaan että perustietoina erilaisia suhdelukuja laskettasssa. Uudistetun tilinpidon tietoja on käytetty mm. valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen liittyvän taloudellisen katsauksen laadinnassa.

Kaikki luvut muuttuneet

Uudistuksen myötä ovat kaikki kansantulotilaston luvut muuttuneet. Uudet luvut osoittavat, että bruttokansantuote on noin 4 prosenttia suurempi kuin aikaisemmissa tilastoissa. Esimerkiksi vuoden 1975 markkinahintainen bruttokansantuote oli uusien tietojen mukaan 102 miljardia mk aiemmin ilmoitetun 98 miljardin sijasta. Uudet luvut eivät kuitenkaan merkitse huomattavia muutoksia Suomen kansantalouden 1970-luvun kehityskuvaan lukuun ottamatta vuoden 1974 bruttokansantuotteen kasvun alenemista 4,3:sta 3,4 prosenttiin.

Myöskään Suomen asema maailman vauraimpien maiden luettelossa ei ole muuttunut, vaikka bruttokansantuote asukasta kohti onkin kasvanut. Suomi on edelleen 17:s listassa, jossa maat on asetettu järjestykseen "BKT per capita" -luvun mukaan. Suomen bruttokansantuote asukasta kohti oli vuonna 1977 uusien lukujen mukaan 26 800 mk.

Alkutuotannon osuus yhä merkittävä

Alkutuotannon - maa-, metsä- ja kalatalouden - osuus bruttokansantuotteesta on Suomessa uusien lukujenkin valossa merkittävä. Vaikka osuus onkin vain kymmenisen prosenttia, se on kuitenkin suurempi kuin muissa teollistuneissa maissa. Toimialoittaisissa bruttokansantuoteluvuissa ovat merkittävimmit muutokset vanhan ja uuden tilinpidon välillä teollisen tuotannon osuuden supistuminen ja palveluelinkeinojen osuuden kasvu. Teollisen toiminnan BKT-erän supistuminen johtuu osin toimialarajauksen muutoksista, osin välituotekäytön tarkemmasta arvioinnista. Palveluelinkeinojen osuuden kasvu selittyy peittävyuden parantumisesta ja laskentamenetelmien uudistumisesta varsinkin toimialalla "asuntojen omistus".

Toimialojen osuuksien kehityskuva on 1970-luvulla kuitenkin ollut melko vakaa: suuria muutoksia ei ole tapahtunut. Teollisen toiminnan ja palveluelinkeinojen osuus on kuitenkin kasvanut alkutuotannon osuuden kustannuksella, mikä heijastaa yleistä teollistuneen kansantalouden kehitystendenssiä.

Bruttokansantuote toimialoittain 1975

	mrd.mk		%osuudet	
	uusi	vanha	uusi	vanha
Maa-, metsä- ja kalatalous	10,0	11,0	10,5	12,3
Kaivannaistoiminta, teollisuus sekä sähkö- ja vesihuolto	28,2	30,2	29,7	33,7
Rakennustoiminta	9,4	9,4	9,8	10,5
Kauppa, ravitsemistoiminta ja liikenne	17,7	15,2	18,6	17,0
Muut palvelukset	30,0	23,8	31,4	26,5
Yhteensä	95,3	89,6	100,0	100,0
Miinus laskennallinen pankkipalvelumaksu	2,4	-		
Bruttokansantuote tuottajahintaan (uusi) /tuotantokustannushintaan (vanha)	92,9	89,6		

Uusien lukujen osuudet on laskettu bruttokansantuote-erästä ennen laskennallisen pankkipalvelumaksun vähentämistä. Vanhassa tilinpidossa tämä korkotuottojen ja -kulujen erotuksena laskettava erä sisältyi pääosin bruttokansantuotteeseen.

Palkkasumma ja kulutusmenot aiempaa suuremmat

Kansantalouden palkkasumma sekä yksityiset kulutusmenot ovat uusien tilastojen mukaan osoittautuneet melkoisesti ennen laskettua suuremmiksi. Myös yksityiset investoinnit sekä toimintaylijäämä ja kiinteän pääoman kuluminen ovat muuttuneet merkittävästi. Ulkomaankaupan vähäiset muutokset johtuvat käsitteiden tarkentumisesta.

Käsitteiden tarkistus on osaltaan siirtänyt julkista kulutusta yksityiselle puolelle, mutta suurin osa yksityisen kulutuksen tason vajaan 15 prosentin kasvusta selittyy kuitenkin sekä laskentamenetelmien tarkentumisesta että 1970-luvun laajojen tilastouudistusten tarjoamista rakenneselvityksistä. Ne ovat muuttaneet huomattavastikin kuvaa yksityisistä kulutusmenoista. Nykyisellään niiden rakenne vastaa melko tarkoin muiden eurooppalaisten teollisuusmaiden kulusrakennetta.

Palkkasumman noin 10 prosentin kasvu selittyy niin ikään tilinpidon perustana olevien tilastojen parantumisesta sekä tarkentuneista toimialoittaisista laskelmista. Nykyinen palkkasumma on saatu sovittamalla yhteen verotus- ja muiden rekisterien tiedot ja suppeammat toimialoittaiset tiedot. Uuden tilinpidon mukainen palkkasumma käy hyvin yksiin yksityisten kulutusmenojen ja käytävissä olevien tulojen kanssa.

Yksityisten investointien tason kasvu puolestaan on selitettävissä julkisia investointeja pienentävien käsitteellisten uudelleenrajausten sekä yksityisen sektorin palveluelinkeinojen peittävyuden parannuksen avulla.

Bruttotoimintaylijäämä-erän sisäiset muutokset tasoittavat suurelta osin toisensa. Toimintaylijäämän supistuminen johtuu siitä, että kiinteän pääoman kulumista on nyt pyritty käsitteellisestikin arvioimaan nimenomaan kulumisena eikä liiketaloudellisina poistoina. Arvioita kiinteän pääoman kulumisesta on aikomus vielä tarkistaa, mutta niiden ei oleteta muuttuvan merkittävästi.

Huoltotase 1975

	mrd.mk		%osuudet	
	uusi	vanha	uusi	vanha
Palkat	49,3	44,8	48,4	45,7
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	10,0	9,7	9,8	9,9
Bruttotoimintaylijäämä	33,7	35,2	33,1	35,9
Kiinteän pääoman kuluminen	12,6	9,1	12,4	9,3
Toimintaylijäämä	21,1	26,1	20,7	26,6
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	8,9	8,3	8,7	8,5
Bruttokansantuote markkinahintaan	101,9	98,0	100,0	100,0
Yksityiset kulutusmenot	56,8	49,8	55,7	50,8
Julkiset kulutusmenot	17,8	18,3	17,5	18,7
Yksityiset kiinteät investoinnit	27,9	25,7	27,4	26,2
Julkiset kiinteät investoinnit	3,7	4,5	3,6	4,6
Vienti	24,6	24,9	24,1	25,4
Miinus tuonti	30,9	31,3	30,3	31,9
Varastojen lisäys	1,7	6,1	1,7	6,2
Tilastollinen ero	0,3		0,3	

Kuva tulo- ja rahoitusvirroista laajentunut

Merkittävimmin on uudessa tilinpidossa laajentunut ja syventynyt kuvaus kansantaloutenne eri sektoreiden välisistä tulo- ja rahoitusvirroista. Sektorijakoa on yksityiskohtaistettu ja näin saatu näkyviin sektoreiden "käyttäytymiserot". Uuden jaotuksen tarpeellisuus tulee hyvin esiin esim. tarkasteltaessa käytettävissä olevan tulon muodostusta yrityssektorissa ja rahalaitossektorissa. Niiden yhteenlaskettu käytettävissä oleva tulo oli vuonna 1975 yli 3 miljardia mk, vaikka se yritysten puolella jäi negatiiviseksi - suhdannevaihtelut vaikuttavat enemmän varsinaiseen yrityssektoriin.

Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö 1975

mrd.mk	Käytettävissä oleva tulo		Kulutus		Säästö	
	uusi	vanha	uusi	vanha	uusi	vanha
Yritykset	- 0,6	..	.	.	- 0,6	..
Rahoituslaitokset	3,1	..	.	.	3,1	..
Yht.	2,5	3,7	.	.	2,5	3,7
Julkisyhteisöt	24,8	25,2	17,8	18,3	7,0	6,9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,1	..	1,8	..	- 0,6	..
Kotitaloudet	59,2	..	54,9	..	4,2	..
Yht.	60,3	58,4	56,7	49,8	3,6	8,6
Yhteensä	87,6	87,3	74,5	68,1	13,1	19,2

.. tietoa ei ole saatavissa

. käsitettä ei esiinny

Säästämisaste aiempaa pienempi

Kansantalouden säästämisaste on uusien lukujen valossa osoittautunut seitsemän prosenttiyksikköä aiemmin laskettua pienemmäksi. Tämä johtuu etupäässä kotitalouksien ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen säästöjen tason 5 miljardin mk:n laskusta. Se taas on seurausta paitsi käsitemuutoksista ja kulutusmenojen tasokorjauksista, myös siitä että tavoitteena on ollut kirjata entistä todellisempia säästölukuja. Näin saatu kuva koko kansantaloutemme säästämisen rakenteesta on melko yhdenmukainen muiden eurooppalaisten teollisuusmaiden kanssa. Paremmen kuvan saamisen on mahdollistanut se, että tulo- ja tulonkäyttötilinpito perustuu uudessa järjestelmässä täydellisesti kaksinkertaiseen kirjanpitoon. Näin on voitu poistaa vanhassa järjestelmässä olleet laskennalliset erät ja ristiriitaisuudet.

Rahoitusvirrat mukana

Rahoitusvirtojen tilinpito on ensimmäistä kertaa liitetty täydellisenä kansantalouden tilinpitoon. Vanhassa järjestelmässä ei kuvattu ollenkaan rahoitusvaroja eikä velkoja. Myös varallisuuden muodostuksen - kiinteiden investointien ja varastojen - rahoituksen kuvaus on yksityiskohtaistunut. Näin uusi kansantalouden tilinpito käsittää kaikki keskeiset kansantalouteen kuuluvat ilmiöalueet. Vanha tilinpito sen sijaan oli varsin tuotantopainotteinen.

Julkisuuteen aina elokuussa

Uusi kansantalouden tilinpito julkaistaan tästä lähtien aina elokuussa, jolloin ilmestyy kaikki tilit sisältävä julkaisu edelliseltä ja sitä edelliseltä vuodelta. Ennakkotietoja edelliseltä vuodelta julkaistaan aina tammikuun lopulla, jotta taloudellisen kehityksen pääpiirteistä saataisiin nopeasti käsitys.

Vuosittaisen kansantalouden tilinpidon lisäksi Tilastokeskus julkaisee myös neljännesvuosittaista tilinpitoa. Se ilmestyy aina kolmen kuukauden kuluttua neljänneksen päättymisestä. Se rajoittuu vain suhdannetilanteen kuvaamiseen ja sisältää vain huoltotaseen erät. Neljännesvuositilinpidon nykyiset aikasarjat korjataan vastaamaan uuden vuositilinpidon tietoja, ja uudet sarjat ovat saatavissa ensi kuussa.

Entiseen tapaan on tilinpidon julkaisuissa esitettäviä tilastoja täydentäviä tietoja pyynnöstä saatavissa Tilastokeskuksesta. Käsitteitä, määritelmiä ja laskentamenetelmiä selvittävä julkaisu ilmestyy myöhemmin tänä vuonna.